

**Prognoza oddziaływania na środowisko
Strategii Rozwoju Gminy Widawa
na lata 2021-2028**

**Wrocław, 05.10.2020 r.
Opracowanie: Agnieszka Mielnik-Giezek**

Spis treści

1. Podstawy formalno-prawne opracowania prognozy oddziaływania na środowisko.....	3
2. Przedmiot, cel i zakres opracowania.	3
3. Informacje o zawartości i głównych celach „Strategii Rozwoju Gminy Widawa na lata 2021-2028”. 5	
4. Metody zastosowane przy sporządzaniu prognozy.	8
5. Cele ochrony środowiska ustanowione na szczeblu międzynarodowym, wspólnotowym i krajowym, istotne z punktu widzenia „Strategii Rozwoju Gminy Widawa na lata 2021-2028” oraz sposoby, w jakich te cele i inne problemy środowiska zostały uwzględnione podczas opracowywania Strategii. Powiązanie Strategii z innymi dokumentami.....	8
6. Charakterystyka i stan środowiska Gminy Widawa.	10
7. Istniejące problemy ochrony środowiska istotne z punktu widzenia realizacji projektowanego dokumentu, w szczególności dotyczące obszarów podlegających ochronie na podstawie ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody.	16
8. Przewidywane znaczące oddziaływania, w tym oddziaływania bezpośrednie, pośrednie, wtórne, skumulowane, krótkoterminowe, średnioterminowe i długoterminowe, stałe i chwilowe oraz pozytywne i negatywne, na cele i przedmiot ochrony obszaru Natura 2000 oraz integralność tego obszaru oraz na środowisko.	17
9. Prawdopodobieństwo wystąpienia oddziaływań skumulowanych lub transgranicznych.	23
10. Zmiany stanu środowiska w przypadku braku realizacji projektowanego dokumentu.	24
11. Rozwiązania alternatywne do rozwiązań zawartych w Strategii.....	25
12. Rozwiązania mające na celu zapobieganie, ograniczanie lub kompensację przyrodniczą negatywnych oddziaływań na środowisko, mogących być rezultatem realizacji Strategii, w szczególności na cele i przedmiot ochrony obszaru Natura 2000 oraz integralność tego obszaru. .	25
13. Propozycje dotyczące przewidywanych metod analizy skutków realizacji postanowień projektowanego dokumentu oraz częstotliwości jej przeprowadzania.....	27
14. Streszczenie w języku niespecjalistycznym.	28
15. Literatura.	29
16. Załączniki.	30

1. Podstawy formalno-prawne opracowania prognozy oddziaływania na środowisko

Zgodnie z ustawą z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (t.j. Dz.U. z 2020 r., poz. 283 z późn. zm.) [zwanej dalej: ustawą OOS] projekty dokumentów, wymienionych w art. 46 i art. 47, wymagają przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko. Organ opracowujący projekt, o którym mowa w art. 46 lub art. 47 ust. 1, sporządza prognozę oddziaływania na środowisko.

Art. 48 ustawy OOS przewiduje, że po uzgodnieniu z właściwymi organami, istnieje możliwość odstąpienia od przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko. Biorąc pod uwagę powyższe, Organ pismem z dnia 11 sierpnia 2020 r. (oraz uzupełnieniem pisma z dnia 13 sierpnia 2020 r.) wystąpił do Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Łodzi z wnioskiem o uzgodnienie możliwości odstąpienia od przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko dla projektu dokumentu: „Strategia Rozwoju Gminy Widawa na lata 2021-2028” [zwana dalej: Strategią]. Pismem z dnia 4 września 2020 r. Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Łodzi odmówił uzgodnienia odstąpienia od przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko.

2. Przedmiot, cel i zakres opracowania.

W związku z brakiem zgody na odstąpienie od przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko, zgodnie z art. 51 ust. 1 ustawy OOS, zaistniała konieczność sporządzenia przez Organ, opracowujący projekt „Strategii Rozwoju Gminy Widawa na lata 2021-2028”, prognozy oddziaływania na środowisko. Prognoza oddziaływania na środowisko jest dokumentem sporządzanym w celu oceny wpływu na środowisko skutków realizacji postanowień Strategii.

Zawartość przedmiotowej prognozy jest zgodna z wymaganiami określonymi w art. 51 ust. 2 ustawy OOS. Niniejsza prognoza:

1) zawiera:

- a) informacje o zawartości, głównych celach projektowanego dokumentu oraz jego powiązaniach z innymi dokumentami,
- b) informacje o metodach zastosowanych przy sporządzaniu prognozy,
- c) propozycje dotyczące przewidywanych metod analizy skutków realizacji postanowień projektowanego dokumentu oraz częstotliwości jej przeprowadzania,
- d) informacje o możliwym transgranicznym oddziaływaniu na środowisko,
- e) streszczenie sporządzone w języku niespecjalistycznym,
- f) oświadczenie autora, a w przypadku gdy wykonawcą prognozy jest zespół autorów - kierującego tym zespołem, o spełnieniu wymagań, o których mowa w art. 74a ust. 2, stanowiące załącznik do prognozy,
- g) datę sporządzenia prognozy, imię, nazwisko i podpis autora, a w przypadku gdy wykonawcą prognozy jest zespół autorów - imię, nazwisko i podpis kierującego tym zespołem oraz imiona, nazwiska i podpisy członków zespołu autorów;

2) określa, analizuje i ocenia:

a) istniejący stan środowiska oraz potencjalne zmiany tego stanu w przypadku braku realizacji projektowanego dokumentu,
b) stan środowiska na obszarach objętych przewidywanym znaczącym oddziaływaniem,
c) istniejące problemy ochrony środowiska istotne z punktu widzenia realizacji projektowanego dokumentu, w szczególności dotyczące obszarów podlegających ochronie na podstawie ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody,
d) cele ochrony środowiska ustanowione na szczeblu międzynarodowym, wspólnotowym i krajowym, istotne z punktu widzenia projektowanego dokumentu, oraz sposoby, w jakich te cele i inne problemy środowiska zostały uwzględnione podczas opracowywania dokumentu,
e) przewidywane znaczące oddziaływania, w tym oddziaływania bezpośrednie, pośrednie, wtórne, skumulowane, krótkoterminowe, średnioterminowe i długoterminowe, stałe i chwilowe oraz pozytywne i negatywne, na cele i przedmiot ochrony obszaru Natura 2000 oraz integralność tego obszaru, a także na środowisko, a w szczególności na:

- różnorodność biologiczną,
- ludzi,
- zwierzęta,
- rośliny,
- wodę,
- powietrze,
- powierzchnię ziemi,
- krajobraz,
- klimat,
- zasoby naturalne,
- zabytki,
- dobra materialne
- z uwzględnieniem zależności między tymi elementami środowiska i między oddziaływaniami na te elementy;

3) przedstawia:

a) rozwiązania mające na celu zapobieganie, ograniczanie lub kompensację przyrodniczą negatywnych oddziaływań na środowisko, mogących być rezultatem realizacji projektowanego dokumentu, w szczególności na cele i przedmiot ochrony obszaru Natura 2000 oraz integralność tego obszaru,

b) biorąc pod uwagę cele i geograficzny zasięg dokumentu oraz cele i przedmiot ochrony obszaru Natura 2000 oraz integralność tego obszaru - rozwiązania alternatywne do rozwiązań zawartych w projektowanym dokumencie wraz z uzasadnieniem ich wyboru oraz opis metod dokonania oceny prowadzącej do tego wyboru albo wyjaśnienie braku rozwiązań alternatywnych, w tym wskazania napotkanych trudności wynikających z niedostatków techniki lub luk we współczesnej wiedzy.

Ponadto, w myśl art. 53 ustawy OOŚ, Organ opracowujący projekt „Strategii Rozwoju Gminy Widawa na lata 2021-2028” uzgodnił z Regionalnym Dyrektorem Ochrony Środowiska w Łodzi zakres i stopień szczegółowości informacji wymaganych w prognozie oddziaływania na środowisko. W piśmie z dnia 4 września 2020 r. Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Łodzi wskazał, że przedmiotowa prognoza powinna identyfikować, analizować i ocenić oddziaływania, wynikające z zapisów „Strategii Rozwoju Gminy Widawa na lata 2021-2028”, na jednolite części wód powierzchniowych i podziemnych, jak również obejmować analizę możliwości nieosiągnięcia celów środowiskowych, zawartych w planie gospodarowania

wodami na obszarze dorzecza dla zidentyfikowanych części wód. Ponadto, zgodnie z ww. pismem, prognoza oddziaływania na środowisko powinna zawierać analizę oddziaływania na klimat, zmiany klimatu, odporność ustaleń projektowanego dokumentu na zmiany klimatu ze szczególnym uwzględnieniem klęsk żywiołowych, jak i analizę oddziaływania zmieniających się warunków klimatycznych i środowiskowych na ustalenia projektowanego dokumentu. Przedmiotowa prognoza oddziaływania na środowisko powinna również uwzględniać wpływ projektu dokumentu na różnorodność biologiczną i inne elementy środowiska.

3. Informacje o zawartości i głównych celach „Strategii Rozwoju Gminy Widawa na lata 2021-2028”.

Strategia rozwoju gminy jest narzędziem umożliwiającym długookresowe programowanie rozwoju lokalnego. Wyznacza dziedziny i kierunki działania istotne dla rozwoju społeczno-gospodarczego gminy. Określa ogólne ramy działań, których realizacja w danym okresie jest potrzebna i możliwa. Opracowanie strategii jest efektem współpracy przedstawicieli samorządu, radnych oraz mieszkańców gminy.

„Strategia Rozwoju Gminy Widawa na lata 2021-2028” jest dokumentem opracowanym dla Gminy Widawa, nakreślającym kierunki działań zmierzających do usunięcia głównych problemów oraz utrzymania lub poprawy obecnej sytuacji społecznej i gospodarczej.

Dokument stanowi kontynuację „Strategii Rozwoju Gminy Widawa na lata 2016-2020” przyjętej uchwałą nr XIX/130/15 Rady Gminy Widawa z dnia 29 grudnia 2015 r. Ostateczny kształt Strategii jest wynikiem konsultacji z udziałem społeczności gminnej.

Dokument nakreśla 2 główne cele strategiczne z podporządkowanymi im celami operacyjnymi. W ramach celów operacyjnych z kolei wyodrębnione zostały kierunki rozwoju. W przedmiotowym dokumencie nie ujęto konkretnych inwestycji czy projektów społecznych, aby zachować większą elastyczność działań gminy i innych podmiotów realizujących Strategię.

CEL STRATEGICZNY 1:

Stworzenie w gminie dobrych warunków do życia i gospodarowania z poszanowaniem środowiska

CELE OPERACYJNE:

1.1 Rozbudowa i modernizacja infrastruktury technicznej

Proponowane kierunki rozwoju:

- rozbudowa sieci kanalizacyjnej,
- promowanie i wspieranie mieszkańców w budowie przydomowych oczyszczalni ścieków,
- kontynuacja modernizacji i rozbudowy sieci wodociągowej, w tym modernizacja hydroforni i stacji uzdatniania wody,
- budowa ujęcia wody,
- lobbing w zakresie budowy na terenie gminy zbiorników retencyjnych,
- utrzymanie rowów melioracyjnych w dobrym stanie,
- modernizacja i budowa dróg,

- kompleksowa wymiana oświetlenia ulicznego na LED,
- budowa chodników przy drogach o największym natężeniu ruchu,
- gazyfikacja gminy,
- budowa miejsc parkingowych na terenie gminy, zwłaszcza w centrach handlowo-usługowych, czy w pobliżu instytucji publicznych.

1.2 Wysoka jakość infrastruktury społecznej

Proponowane kierunki rozwoju:

- wsparcie (m.in. poprzez doposażenie) jednostek ochotniczych straży pożarnych,
- modernizacja i budowa obiektów sportowych,
- wyposażanie poszczególnych miejscowości gminy w infrastrukturę rekreacyjną (jak siłownie zewnętrzne) oraz przeznaczoną dla dzieci (plac zabaw),
- przebudowa i dostosowanie niewykorzystywanych budynków do pełnienia nowych funkcji (np. budynku po Przedszkolu Publicznym w Widawie),
- przebudowa i modernizacja obiektów użyteczności publicznej z wykorzystaniem OZE (np. budynek Gminnego Ośrodka Kultury w Widawie),
- rewitalizacja przestrzeni publicznych, w tym Starego Rynku w Widawie,
- wyposażanie instytucji publicznych, w tym placówek oświatowych i Gminnego Zakładu Usług Komunalnych, w urządzenia podnoszące jakość oraz efektywność pracy,
- podnoszenie kwalifikacji pracowników administracji samorządowej, w tym jednostek organizacyjnych gminy,
- informatyzacja Urzędu Gminy,
- pozyskiwanie funduszy zewnętrznych i realizacja projektów podnoszących jakość kształcenia w gminie,
- rozpoznanie potrzeb mieszkańców w zakresie usług społecznych, m.in. kultury, służby zdrowia, i dostosowanie do nich oferty instytucji,
- rozszerzenie katalogu specjalistycznych świadczeń medycznych,
- lobbing w zakresie zwiększenia obsługi komunikacyjnej gminy transportem zbiorowym.

1.3 Wspieranie działalności gospodarczej i rolniczej na terenie gminy

Proponowane kierunki rozwoju:

- aktualizacja i tworzenie nowych miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego, uwzględniających możliwe do prowadzenia działalności,
- dostosowanie Gminnego Targowiska w Widawie do potrzeb przedsiębiorców,
- wspieranie gospodarstw rolnych poprzez informacje o dostępnych źródłach dofinansowania na rozwój lub szkoleniach,
- wspieranie tworzenia gospodarstw ekologicznych oraz promocja żywności ekologicznej, tradycyjnej, regionalnej,
- upowszechnianie szkolnictwa zawodowego poprzez m.in. promocję, podnoszenie kompetencji kadry nauczycielskiej oraz poprawę bazy szkolnej.

CEL STRATEGICZNY 2:

Wysoka jakość środowiska przyrodniczego i jego wykorzystanie do rozwoju gminy

CELE OPERACYJNE:

2.1 *Dbłość o środowisko naturalne*

Proponowane kierunki rozwoju:

- upowszechnianie OZE wśród mieszkańców oraz w instytucjach gminnych,
- pozyskiwanie finansowania zewnętrznego na rozwój OZE w gminie (w sferze publicznej oraz wsparcie dla mieszkańców i podmiotów prywatnych), termomodernizację budynków oraz wymianę źródeł ciepła,
- montaż instalacji fotowoltaicznych oraz wymiana źródeł ciepła na ekologiczne,
- termomodernizacja budynków użyteczności publicznej,
- współpraca z instytucjami monitorującymi stan środowiska,
- dbłość o zielen gminną,
- promowanie wśród mieszkańców małej retencji oraz gromadzenia wody opadowej,
- rozwój systemu selektywnej zbiórki odpadów,
- kontynuowanie działań związanych z likwidacją azbestu,
- edukacja ekologiczna mieszkańców, w tym w zakresie selektywnej zbiórki odpadów.

2.2 *Rozbudowa infrastruktury turystycznej*

Proponowane kierunki rozwoju:

- kreowanie lokalnych atrakcji oraz wytyczanie szlaków turystycznych (w szczególności rowerowych) we współpracy z sąsiednimi gminami oraz Lokalną Grupą Działania „Dolina rzeki Grabi”,
- tworzenie – przy współpracy z Nadleśnictwami Bełchatów i Złoczew - infrastruktury sprzyjającej udostępnianiu lasów,
- tworzenie małej infrastruktury, jak wiaty, ławki, kosze na odpady, drogowskazy,
- rozbudowa i oczyszczenie zbiornika wodnego zlokalizowanego w dolinie rzeki Widawka,
- współpraca z Polskim Związkiem Wędkarskim w zakresie udostępniania zbiornika „Starorzecze”.

2.3 *Promocja walorów gminy*

Proponowane kierunki rozwoju:

- współpraca z sąsiednimi gminami w zakresie promocji,
- współpraca z ZPKWŁ oraz Nadleśnictwami Złoczew i Bełchatów w zakresie promocji terenów leśnych,
- wsparcie lokalnych stowarzyszeń w zakresie ich działań statutowych, przekładających się na promocję gminy,
- zwiększenie ilości treści dotyczących walorów gminy na stronie internetowej,
- stworzenie mapy gminy z oznaczonymi szlakami, atrakcjami i infrastrukturą turystyczną (i okoturystyczną) oraz umożliwienie jej pobrania na smartfon,

- aktywniejsza współpraca z Lokalną Grupą Działania „Dolina rzeki Grabi” i wykorzystanie przygotowanych przez nią elementów promocyjnych.

4. Metody zastosowane przy sporządzaniu prognozy.

Przy sporządzaniu przedmiotowej prognozy oddziaływania na środowisko przeanalizowano przede wszystkim wpływ planowanych w „Strategii Rozwoju Gminy Widawa na lata 2021-2028” działań na środowisko i jego poszczególne komponenty. Ww. analizy dokonano w oparciu o przepisy obowiązujące, zarówno na szczeblu międzynarodowym, wspólnotowym, ale przede wszystkim na szczeblu krajowym i lokalnym. Oceny oddziaływania na środowisko dokonano, posługując się macierzą interakcji. Przeanalizowano wpływ planowanych w Strategii kierunków rozwoju na następujące elementy środowiska: powierzchnię gleby i ziemi, wody powierzchniowe i podziemne, klimat i powietrze atmosferyczne, różnorodność biologiczną, krajobraz, ludzi, zwierzęta, rośliny oraz zabytki i dobra materialne. Oceny wpływu realizacji danego kierunku rozwoju na poszczególne komponenty środowiskowe dokonano z wykorzystaniem następujących oznaczeń:

- (+) – w przypadku, gdy realizacja zadania potencjalnie przyniesie pozytywne oddziaływanie na dany komponent,
- (-) - w przypadku, gdy realizacja zadania potencjalnie przyniesie negatywne oddziaływanie na dany komponent,
- (0) – w przypadku, gdy realizacja zadania nie będzie oddziaływać na dany komponent na dany komponent,
- (+/-) - w przypadku, gdy realizacja zadania przyniesie zarówno pozytywne, jak i negatywne oddziaływanie na dany komponent,
- (0/-) – w przypadku, gdy negatywne oddziaływanie może się pojawić, gdy negatywne oddziaływanie będzie związane tylko z etapem realizacji inwestycji - prowadzenie prac budowlanych, będzie mieć krótkotrwały charakter i zaniknie wraz z zakończeniem tych prac.

5. Cele ochrony środowiska ustanowione na szczeblu międzynarodowym, wspólnotowym i krajowym, istotne z punktu widzenia „Strategii Rozwoju Gminy Widawa na lata 2021-2028” oraz sposoby, w jakich te cele i inne problemy środowiska zostały uwzględnione podczas opracowywania Strategii. Powiązanie Strategii z innymi dokumentami.

„Strategia Rozwoju Gminy Widawa na lata 2021-2028” jest dokumentem, który przede wszystkim uwzględnia uwarunkowania i potrzeby lokalne, występujące na obszarze gminy Widawa. Sprecyzowane w Strategii cele i kierunki rozwoju są jednak spójne z zapisami dokumentów o zasięgu międzynarodowym, wspólnotowym, krajowym, regionalnym oraz lokalnym. W Strategii sformułowano 2 cele strategiczne, w ramach których nie wszystkie zaplanowane działania będą oddziaływały na środowisko, w tym m.in. podnoszenie kwalifikacji pracowników administracji samorządowej, w tym jednostek organizacyjnych gminy, czy też wspieranie gospodarstw rolnych poprzez informacje o dostępnych źródłach dofinansowania na rozwój lub szkoleniach. Wszystkie zaplanowane inwestycje, które w sposób bezpośredni lub pośredni będą miały wpływ na środowisko, ostatecznie przyczynią

się do poprawy jego jakości, ponieważ, zgodnie z zapisami Strategii, rozwój musi następować z poszanowaniem, a nie kosztem środowiska.

Strategia uwzględnia zapisy i cele sformułowane w następujących dokumentach:

- Przekształcamy nasz świat: Agenda 2030 na rzecz zrównoważonego rozwoju (*Transforming our world: the 2030 Agenda for Sustainable Development*) – dokument przedstawia 17 Celów Zrównoważonego Rozwoju, w tym m.in. cel 6. „Zapewnić wszystkim ludziom dostęp do wody i warunków sanitarnych poprzez zrównoważoną gospodarkę zasobami wodnymi” i cel 7 „Zapewnić wszystkim dostęp do stabilnej energii po przystępnej cenie, zrównoważonej i nowoczesnej”, które mają swoje odzwierciedlenie w celach i kierunkach działań wpisanych do Strategii (m.in. rozbudowa sieci kanalizacyjnej; kontynuacja modernizacji i rozbudowy sieci wodociągowej, w tym modernizacja hydroforni i stacji uzdatniania wody; upowszechnianie OZE wśród mieszkańców oraz w instytucjach gminnych; montaż instalacji fotowoltaicznych oraz wymiana źródeł ciepła na ekologiczne).
- Ramy polityki klimatyczno-energetycznej do roku 2030 - najważniejsze cele wyznaczone przez UE to ograniczenie o co najmniej 40% emisji gazów cieplarnianych (w stosunku do poziomu z 1990 r.), zwiększenie do co najmniej 32% udziału energii ze źródeł odnawialnych w całkowitym zużyciu energii, zwiększenie o co najmniej 32,5% efektywności energetycznej. Powyższe założenia będą realizowane głównie w zakresie 2 celu strategicznego Strategii m.in. poprzez pozyskiwanie finansowania zewnętrznego na rozwój OZE w gminie (w sferze publicznej oraz wsparcie dla mieszkańców i podmiotów prywatnych), termomodernizację budynków oraz wymianę źródeł ciepła.
- Strategia na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju do roku 2020 (z perspektywą do 2030 r.) (zwana dalej SOR) - głównym celem dokumentu jest „Tworzenie warunków dla wzrostu dochodów mieszkańców Polski przy jednoczesnym wzroście spójności w wymiarze społecznym, ekonomicznym, środowiskowym i terytorialnym”. Dodatkowo w ramach SOR określono 3 cele szczegółowe oraz obszary wpływające na osiągnięcie celów SOR, tj. Kapitał ludzki i społeczny, Cyfryzacja, Transport, Energia, Środowisko, Bezpieczeństwo Narodowe. Strategia swoim zakresem realizuje 5 pierwszych z wymienionych obszarów poprzez planowane m.in. następujące działania: rozpoznanie potrzeb mieszkańców w zakresie usług społecznych, m.in. kultury, służby zdrowia i dostosowanie do nich oferty instytucji, informatyzacja Urzędu Gminy, modernizacja i budowa dróg, utrzymanie rowów melioracyjnych w dobrym stanie, informatyzacja Urzędu Gminy.
- Strategia zrównoważonego rozwoju wsi, rolnictwa i rybactwa 2030 – w zakresie przedmiotowego dokumentu określono 3 cele szczegółowe: I. Zwiększenie opłacalności produkcji rolnej i rybackiej; II. Poprawa jakości życia, infrastruktury i stanu środowiska; III. Rozwój przedsiębiorczości, pozarolniczych miejsc pracy i aktywnego społeczeństwa. Strategia realizuje ww. cele szczegółowe w następującym zakresie: cel I w ramach celów operacyjnych nr 1.3, 2.2 i 2.3, cel II w ramach celów operacyjnych nr 1.2 i 2.1, a cel III w ramach celów operacyjnych nr 1.1, 1.2 i 1.3.
- Polityka ekologiczna państwa 2030 – strategia rozwoju w obszarze środowiska i gospodarki wodnej – celem głównym dokumentu jest „Rozwój potencjału środowiska na rzecz obywateli i przedsiębiorców”, wyznaczono również 3 cele szczegółowe: I Środowisko i zdrowie. Poprawa jakości środowiska i bezpieczeństwa ekologicznego; II Środowisko i gospodarka. Zrównoważone gospodarowanie zasobami środowiska.; III

Środowisko i klimat. Łagodzenie zmian klimatu i adaptacja do nich oraz zarządzanie ryzykiem klęsk żywiołowych. Przedmiotowy dokument określa również cele horyzontalne: środowisko i edukacja. Rozwijanie kompetencji (wiedzy, umiejętności i postaw) ekologicznych społeczeństwa; Środowisko i administracja. Poprawa efektywności funkcjonowania instrumentów ochrony środowiska. Wszystkie zdefiniowane cele Strategii Rozwoju Gminy Widawa w całości lub w części realizują założenia Polityki ekologicznej państwa 2030.

- Strategia Rozwoju Województwa Łódzkiego 2030 - w dokumencie wskazano trzy cele strategiczne: 1. Nowoczesna i konkurencyjna gospodarka, 2. Obywatelskie społeczeństwo równych szans, 3. Atrakcyjna i dostępna przestrzeń. Strategia Rozwoju Gminy Widawa w swoich założeniach przede wszystkim realizuje 3 cel strategiczny przedmiotowego dokumentu, ponieważ cele operacyjne w ramach tego celu dotyczą takich sfer, jak poprawa jakości środowiska, transport, czy energetyka.
- Strategia Rozwoju Powiatu Łaskiego 2022 – celem strategicznym przedmiotowego dokumentu jest podniesienie poziomu życia mieszkańców poprzez pełniejsze wykorzystanie potencjału do rozwoju funkcji gospodarczych, tj. infrastruktury technicznej, społeczeństwa informacyjnego, przedsiębiorczości, turystyki, ochrony środowiska, rolnictwa i bezpieczeństwa publicznego. W ramach celu strategicznego wyróżniono 3 komponenty: ekonomiczne, społeczne oraz ekologiczno-przestrzenne. Biorąc pod uwagę cele i kierunki rozwoju określone w Strategii rozwoju Gminy Widawa, dokument ten w całości wpisuje się w cel i komponenty Strategii Rozwoju Powiatu Łaskiego 2022.

6. Charakterystyka i stan środowiska Gminy Widawa.

- **POŁOŻENIE GEOGRAFICZNE**

Gmina Widawa położona jest w środkowo-zachodniej części województwa łódzkiego, w powiecie łaskim. Gmina Widawa od północy graniczy z gminami: Zapolice (powiat zduńskowski), Sędziejowice (powiat łaski), Żelów, Szczerców, Rusiec (powiat bełchatowski), Konopnica (powiat wieluński), Burzenin (powiat sieradzki). Gmina składa się z 45 wsi, które tworzą 41 sołectw. Więcej niż jedną wieś liczą sołectwa Sarnów (Sarnów i Raczynów), Wincentów (Wincentów, Lucjanów i Przyborów) oraz Ochle (Ochle i Ochle-Kolonia).

powietrza został podzielony ze względu na źródło i sposób emisji ze źródła w następujący sposób:

- ze źródeł punktowych, tj. zorganizowaną emisję powstającą podczas wytwarzania energii i w procesach technologicznych, posiadającą emitery o wysokości od kilku do kilkuset metrów,
- ze źródeł liniowych - emisję z ciągów komunikacji samochodowej, kolejowej czy rzecznej, w której źródło emisji znajduje się blisko powierzchni ziemi,
- ze źródeł powierzchniowych (określaną też jako emisja rozproszona, niska), z indywidualnych systemów grzewczych, dużych odkrytych zbiorników, pożarów wielkoobszarowych,
- ze źródeł rolniczych, tj. upraw i hodowli zwierząt.

Zgodnie z Raportami o stanie środowiska w województwie łódzkim w latach 2015-2017 zanieczyszczenie powietrza w powiecie łaskim, w którym znajduje się Gmina Widawa kształtuje się następująco:

Gazy (suma SO₂, NO₂, CO) / Pył PM₁₀

- emisja punktowa – zmniejszenie emisji gazów i pyłów
- emisja liniowa – wzrost emisji gazów i pyłów
- emisja powierzchniowa - zmniejszenie emisji gazów i pyłów
- rolnictwo – spadek emisji gazów i wzrost emisji pyłów

Ponadto zgodnie z powyższymi raportami w ostatnich latach na obszarze Gminy Widawa stwierdzono występowanie przekroczeń poziomu docelowego benzo(a)pirenu w pyłe PM₁₀ (rok), jednak nie stwierdzono przekroczenia poziomu dopuszczalnego pyłu PM₁₀ (24-godziny) oraz pyłu PM_{2,5} (rok). Według kryteriów ustanowionych dla ochrony roślin nie stwierdzono natomiast występowania przekroczenia poziomów dopuszczalnych i docelowych substancji w powietrzu.

• **BUDOWA GEOLOGICZNA I SUROWCE NATURALNE**

W Gminie Widawa najstarsze są utwory karbonu dolnego, na którym znajdują się osady permu, triasu, jury, kredy, trzeciorzędu, czwartorzędu. Utwory górnej jury w części zachodniej i środkowej gminy występują bezpośrednio pod pokrywą osadów czwartorzędowych, ujawniają się na powierzchni koło Burzenia, Wielkiej Wsi i Brzykowa. W części północnej i północno - wschodniej przesłonięte są utworami kredy i czwartorzędu. Natomiast w części południowej i południowo - zachodniej występują pod pokrywą osadów trzeciorzędowych i czwartorzędowych. Utwory górnej jury stanowią iły margliste z wkładkami margli i wapieni. Część stropową budują wapienie przewarstwione iłami, marglami lub marglami ilastymi. Osady kredy, występujące w północnej i północno - wschodniej części obszaru, reprezentowane są przez osady kredy górnej i kredy dolnej. Kredę stanowią piaski kwarcowe, a w partii stropowej glaukonitowe z konkrecjami fosforytów. Kredę górną w części spągowej budują margle i iły. Nad nimi występują: wapienie i margle z krzemieniami, opoki i margle z czertami, a w stropowej partii występują opoki z czertami oraz margle z krzemieniami. Utwory kredy występują na powierzchni w dolinie Warty. Utwory trzeciorzędowe pokrywają południową i południowo - zachodnią część obszaru oraz niewielki fragment przy północno - wschodniej granicy. Część spągową osadów trzeciorzędowych stanowią: iły zwietrzelinowe, rumosz skalny, iły ze szczątkami drewna, lignitu i bułami krzemiennymi lub piaski z lignitem i głazikami wapieni. Nad nimi występują: iły, mułki i piaski z wkładkami węgla brunatnego.

Utwory czwartorzędowe pokrywają prawie w całości omawiany teren. Są to głównie osady plejstocenu, reprezentowane przez utwory trzech zlodowaceń, od południowopolskich (piaski, piaski ze żwirami pochodzenia rzeczno-wodnolodowcowego, dwa poziomy gliny zwałowych oraz ropy pochodzenia zastoiskowego) po północnopolskie (głównie trasy nadzalewowe starsze i młodsze, zbudowane z piasków rzecznych. Dna głębokich dolin starorzecznych rzeki Warty wypełniają torfy z przewarstwieniami ilasto - mułkowymi). Najstarszymi utworami czwartorzędu są osady preplejstocenu. Są to piaski rzeczne ze żwirami i głazikami skał lokalnych, występujących w dnach kopalnych form wklęsłych. Na powierzchni tarasów nadzalewowych i na wysoczyznach piaski eoliczne tworzą rozległe pokrywy oraz budują formy wydymów.

Na terenie gminy zlokalizowane są następujące złoża surowców naturalnych:

- złoża fosforytów „Burzenin” (w granicach Parku Krajobrazowego Międzyrzecza Warty i Widawki, 6 km² w gminie Widawa),
- złoża materiałów ilastych „Goryń II” i „Ruda” (Goryń),
- złoża materiałów ilastych „Wola Kleszczowa” (w granicach Parku Krajobrazowego Międzyrzecza Warty i Widawki),
- złoża kruszywa naturalnego „Sarnów”,
- złoża piasków kwarcowych „Patoki”,
- złoża wapieni i margli „Wielka Wieś”.

W przypadku złóż „Burzenin”, „Patoki” i „Wielka Wieś” eksploatacja byłaby nieopłacalna oraz powodowałaby negatywne skutki dla środowiska przyrodniczego, w tym przede wszystkim oddziaływałaby negatywnie na tereny chronione. Złoże „Sarnów” o powierzchni 0,7 ha obejmuje kruszywo stosowane w budownictwie, a ze względu na położenie było mało konfliktowe.

• **GLEBY**

W gminie i regionie zróżnicowanie gleb jest niewielkie - 85% stanowią gleby bielcowe, a niewielką część także torfowe, bagienne, brunatne, czarne ziemie, rędziny i mady. Gleby Gminy Widawa są dość słabe pod kątem ich przydatności do wykorzystania rolniczego. W przeważającej części są to grunty średnie (klasa IV) oraz grunty słabe i bardzo słabe (klasa V i VI). Choć użytki rolne stanowią ponad 70% powierzchni gminy, to wydajność produkcji jest niższa niż średnia w Polsce, na co wpływ, poza słabą jakością gruntami, ma również niewielka suma rocznych opadów.

• **WODY POWIERZCHNIOWE**

Obszar Gminy Widawa leży w dorzeczu rzeki Warty, do której uchodzi główna rzeka przepływająca przez obszar gminy tj. rzeka Widawka (z dopływem Chrzastawką). Rzeka Widawka w okolicach Grabna zasilana jest wodami rzeki Grabi. Ponadto przez centrum gminy przepływa również rzeka Nieciecz. Wszystkie wody płynące na terenie gminy charakteryzują się długotrwałymi stanami niskimi i niedużymi przepływami średnimi oraz krótkotrwałymi wezbrzeniami tylko w okresach nasilenia opadów, w związku z czym w czasie długotrwałych opadów może wystąpić zagrożenie podtapianiem oraz powodzią. Na terenie gminy Widawa nie ma dużych zbiorników wodnych, istnieje natomiast kilkanaście niewielkich zbiorników

wodnych. Wody stojące stanowią podmokłe tereny torfowo-bagienne oraz zbiorniki systemów melioracyjnych.

Gmina położona jest w obrębie następujących jednolitych części wód powierzchniowych:

- RW600016182729 – Chrzastawka
- RW60001618274 – dopływ z Lucjanowa
- RW60001618276 – Dopływ spod Józefowa
- RW60001718194 – Dopływ z Zabłocia
- RW6000171829299 – Nieciecz
- RW600019181999 – Warta od Wierznicy do Widawki
- RW600019182899 – Grabia od dopływu z Anielina do ujścia
- RW60001918299 – Widawka od Krasówki do ujścia

Na terenie Gminy Widawa w zlewniach: Chrzastawki, dopływu z Lucjanowa, dopływu z Zabłocia i Grabi, od dopływu z Anielina do ujścia, sklasyfikowano zły stan jednolitych części wód powierzchniowych. W zlewni Widawki, od Krasówki do ujścia i Niecieczy, sklasyfikowano zły stan jednolitych części wód powierzchniowych i umiarkowany stan ekologiczny.

• **WODY PODZIEMNE I GOSPODARKA WODNA**

Jednolite części wód podziemnych obejmują wody podziemne, które występują w warstwach wodonośnych o porowatości i przepuszczalności, umożliwiających pobór znaczący w zaopatrzeniu ludności w wodę lub przepływ o natężeniu znaczącym dla kształtowania pożądanego stanu wód powierzchniowych i ekosystemów lądowych. Na obszarze gminy Widawa znajdują się 2 jednolite części wód podziemnych. W obu jednolitych częściach wód podziemnych gminy Widawa wody słodkie występują na głębokości ok. 200 m. W pierwszej części (nr 82) wody słodkie zajmują powierzchnię 145,58 km² w granicach gminy Widawa, a zasoby wód podziemnych dostępne do zagospodarowania wynoszą 201 030 m³/d. W drugiej (nr 83) natomiast wody słodkie zajmują powierzchnię 2 415,78 km², a zasoby wód podziemnych dostępne do zagospodarowania wynoszą 342 720 m³/d.

Południowa część gminy Widawa położona jest w obrębie Głównego Zbiornika Wód Podziemnych (GWZP) nr 326 Zbiornik Częstochowa o powierzchni ogólnej 1 372,2 km². Jest to zbiornik krasowo-szczelinowy o głębokości od 5 do 150 m.

W celu zapewnienia dostaw wody do gospodarstw domowych eksploatowanych jest 5 ujęć wody w: Widawie, Chociwiu, Brzykowie, Górkach Grabińskich i Goryniu oraz 10 studni. Długość sieci wodociągowej w gminie to 188,327 km, a jakość wody z sieci jest oceniana jako dobra. Umowy na odbiór wody z sieci wodociągowej podpisane zostały z 2474 gospodarstwami domowymi oraz 79 przedsiębiorcami, łącznie 7 068 osób (najwięcej w Widawie – 4 343). Dostępu do sieci nie ma tylko 12 gospodarstw domowych, co stanowi 0,5% wszystkich.

Długość sieci kanalizacyjnej w gminie wynosi 11,34 km. Przyłączonych jest do niej 359 gospodarstw domowych oraz 9 przedsiębiorców. Zgodnie z gminną ewidencją zaledwie 1 gospodarstwo posiada przydomową oczyszczalnię ścieków. Gminę obsługują dwie oczyszczalnie ścieków: mechaniczno-biologiczna w Widawie, mogąca oczyścić 160 m³ ścieków w ciągu doby oraz oczyszczalnia w Ligocie, mogąca oczyścić 23 m³ ścieków na dobę.

W Gminie Widawa wody podziemne są wodami dobrej jakości (II klasa jakości wód), wartości niektórych elementów fizykochemicznych są podwyższone w wyniku naturalnych

procesów zachodzących w wodach podziemnych, a wartości elementów fizykochemicznych nie wskazują na wpływ działalności człowieka albo jest to wpływ bardzo słaby.

• **FORMY OCHRONY PRZYRODY**

Na terenie gminy Widawa wyznaczono następujące formy ochrony przyrody:

- rezerwat przyrody „Winnica” (pow. 1,54 ha) - utworzony w celu ochrony muraw i zarośli kserotermicznych z rzadkimi gatunkami roślin, które powstały w miejscu wcześniejszego wydobywania wapienia;
- rezerwat przyrody „Korzeń” (pow. 34,93 ha) – utworzony w celu zachowania torfowiska o charakterze przejściowym oraz dobrze zachowanych fitocenozy olsu torfowcowego i porzeczkowego;
- Park Krajobrazowy Międzyrzecza Warty i Widawki (pow. 25,33 ha) - obszar chroniony ze względu na występującą roślinność (m.in. ok. 600 gatunków roślin naczyniowych, 30 gatunków roślin chronionych), w tym fakt, że około ¼ z występujących tu roślin to rośliny bardzo rzadkie w skali Polski. Ponadto w rezerwacie występują parowy czy wąwozy stanowiące efekt procesów geomorfologicznych, a także cenne odsłonięcia geologiczne;
- Obszar Chronionego Krajobrazu Doliny Widawki (pow. 41,39 ha) - ochrona roślinności porastającej dolinę rzeki i jej koryta;
- Obszar Natura 2000 „Grabia” (pow. 1 670,48 ha) - obszar obejmuje środkowy i dolny bieg rzeki Grabi, na odcinku ok. 50 km. Występują tu liczne starorzecza, małe zbiorniki wodne, lasy łęgowe, olsy, roślinność bagienna mokradł i terenów podmokłych, łąki i tereny rolnicze. Stwierdzono obecność ok. 800 gatunków zwierząt, w tym 80 odkrytych po raz pierwszy w Polsce i 2 zupełnie nieznane wcześniej;
- Pomnik przyrody - dąb szypułkowy w zabytkowym parku w Ligocie;
- Użytki ekologiczne:
 - odcinek rzeki Grabi od miejscowości Łęg Widawski do Jamborka w gminie Dobroń;
 - roślinność torfowiskowa i błotna oraz fragment torfowiska niskiego w Kolonii Ochle;
 - bagno Winnica w Wielkiej Wsi;
 - Góra Charława w Wielkiej Wsi;
- Zespół przyrodniczo-krajobrazowy Dolina Grabi (pow. 4007 ha) - ochrona obejmuje koryto rzeki, a także starorzecza, niewielkie zbiorniki eutroficzne, wydmy śródlądowe, mokradła, łąki, lasy łęgowe i olsy, bory sosnowe.

• **OBIEKTY ZABYTKOWE**

W gminie Widawa obiekty zabytkowe zlokalizowane są w następujących miejscowościach:

- Brzyków:
 - kościół parafialny p.w. św. Jana Chrzciciela z ok. 1860 r.,
 - cmentarz przykościelny z XVII w. w granicach ogrodu z bramą i reliktem starego ogrodu (z XIX w.), w zespole kościoła parafialnego
 - plebania w zespole kościoła parafialnego z początku XX w.,
 - cmentarz parafialny z 1860 r.

- Grabówie:
 - kapliczka z końca XIX w.
- Ligota:
 - dwór z ok. 1920 r.,
 - park dworski z początku XX w.
- Restarzew Cmentarny:
 - kościół parafialny p.w. św. Andrzeja Apostoła (budowany w latach 1913-1924 r., 1934-1937 r., ukończony 1953-1955 r.),
 - XVI-wieczny cmentarz przykościelny w granicach ogrodzenia z ogrodzeniem z początku XX w.,
 - cmentarz parafialny z XIX w.
- Widawa:
 - cmentarz żydowski z 2. połowy XVIII w.,
 - kościół pobernardyński, ob. parafialny p.w. Podwyższenia Krzyża Świętego z lat 1678-1709,
 - klasztor OO. Bernardynów, ob. plebania w zespole kościoła pobernardyńskiego (XVII-XVIII w.),
 - dzwonnica, kaplica w ogrodzeniu, ogrodzenie i brama wejściowa w zespole pobernardyńskim z końca XVIII w.,
 - piwnice dawnej mykwy z XIX w. przy ul. Sieradzkiej,
 - Kościół parafialny p.w. św. Marcina i Małgorzaty z 1446 r. (później rozbudowywany: XVI - XVII w. i odbudowany w 1846 r.),
 - XV-wieczny cmentarz przykościelny w granicach ogrodzenia w zespole d. kościoła p.w. św. Marcina i Małgorzaty,
 - cmentarz parafialny przy ul. św. Rocha z poł. XVIII w.,
 - kaplica cmentarna p.w. św. Rocha z 1893 r.,
 - historyczny układ urbanistyczny z XIV w.
- Zawady Kolonia:
 - zespół dworca PKP z pocz. XX w.
- Zborów:
 - młyn wodno-elektryczny z ok. 1917 r.

7. Istniejące problemy ochrony środowiska istotne z punktu widzenia realizacji projektowanego dokumentu, w szczególności dotyczące obszarów podlegających ochronie na podstawie ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody.

Na obszarze Gminy Widawa znajdują się obszary chronione, w tym rezerwaty przyrody, park krajobrazowy (ponad połowa powierzchni gminy), obszar chronionego krajobrazu, fragmenty obszaru Natura 2000, użytki ekologiczne, zespoły przyrodniczo-krajobrazowe oraz pomniki przyrody, w związku z czym bardzo istotna jest ochrona środowiska przyrodniczego w całej gminie.

Wśród istniejących problemów ochrony środowiska w gminie Widawa najistotniejszy jest problem, wynikający z niskiego procentu skanalizowania. W gminie Widawa do sieci kanalizacyjnej podłączonych jest niespełna 19% ogółu ludności, co stanowi jeden z najgorszych

stopni skanalizowania w powiecie łaskim (jedynie gmina Wodzierady ma mniejszy % udział - na poziomie 0%). Biorąc pod uwagę powyższe, w gminie zaplanowano rozbudowę sieci kanalizacyjnej, co pozwoli na ograniczenie nielegalnych zrzutów zanieczyszczeń do środowiska. Budowa kanalizacji przyczyni się zatem bezpośrednio do ochrony i poprawy jakości środowiska, ponadto w celu dodatkowego zminimalizowania zanieczyszczenia środowiska planowane jest promowanie i wspieranie mieszkańców w budowie przydomowych oczyszczalni ścieków.

Duży problem na terenie gminy stanowią również ograniczone zasoby wody, które mają duży wpływ również na środowisko przyrodnicze, w tym na szatę roślinną, bioróżnorodność, zanikanie rzek i cieków wodnych. Jedną z przyczyn problemu jest zmieniający się klimat, w wyniku czego częstym zjawiskiem w ostatnich latach są susze, które w przyszłości mogą być przyczyną pustynnienia obszaru. Dodatkowo na niskie zasoby wody ma wpływ wydobywanie węgla metodą odkrywkową w Bełchatowie, które zakłada konieczność odpompowania z ziemi wody, która następnie trafia do kanałów odpływowych.

Kolejnym problemem w gminie jest znaczny poziom hałasu, który spowodowany jest przez ruch samochodowy po złej jakości nawierzchni dróg. W związku z utrudnionym dostępem do komunikacji zbiorowej, większość mieszkańców gminy przemieszcza się, korzystając z prywatnych środków transportu. Redukcja hałasu jest możliwa dzięki planowanej rozbudowie i modernizacji sieci drogowej.

Duży ruch samochodowy, po złej jakości nawierzchni powoduje również wzrost emisji spalin, co znacznie wpływa na jakość powietrza. Jakość powietrza w gminie, w związku z dotychczas prowadzoną polityką ekologiczną gminy, w ostatnich latach uległa znacznej poprawie. Niezwykle istotne jest zatem kontynuowanie dotychczasowych działań, związanych z upowszechnianiem odnawialnych źródeł energii wśród mieszkańców i inwestycji związanych m.in. z termomodernizacją, dzięki którym nie odnotowuje się tu przekroczeń stężeń pyłów PM10.

8. Przewidywane znaczące oddziaływania, w tym oddziaływania bezpośrednie, pośrednie, wtórne, skumulowane, krótkoterminowe, średnioterminowe i długoterminowe, stałe i chwilowe oraz pozytywne i negatywne, na cele i przedmiot ochrony obszaru Natura 2000 oraz integralność tego obszaru oraz na środowisko.

Oddziaływanie planowanych w ramach Strategii działań na poszczególne komponenty środowiska zostało przedstawione w postaci macierzy interakcji, stanowiącej załącznik do przedmiotowej prognozy. Oznaczenia zastosowane przy sporządzaniu macierzy zostały opisane w rozdziale, dotyczącym metod zastosowanych przy sporządzaniu prognozy.

Analizując poszczególne kierunki rozwoju, ocenie oddziaływania na środowisko nie zostały poddane działania, z którymi nie wiążą się jakiegokolwiek prace, polegające na budowie nowej lub przebudowie istniejącej infrastruktury tzn. takie, które mają charakter nieinwestycyjny i w żaden sposób nie mogą wpływać negatywnie na poszczególne komponenty środowiska. Do takich działań można zaliczyć:

- promowanie i wspieranie mieszkańców w budowie przydomowych oczyszczalni ścieków,
- lobbing w zakresie budowy na terenie gminy zbiorników retencyjnych,

- wsparcie (m.in. poprzez doposażenie) jednostek ochotniczych straży pożarnych,
- wyposażanie instytucji publicznych, w tym placówek oświatowych i Gminnego Zakładu Usług Komunalnych, w urządzenia podnoszące jakość oraz efektywność pracy,
- podnoszenie kwalifikacji pracowników administracji samorządowej, w tym jednostek organizacyjnych gminy,
- informatyzacja Urzędu Gminy,
- pozyskiwanie funduszy zewnętrznych i realizacja projektów podnoszących jakość kształcenia w gminie,
- rozpoznanie potrzeb mieszkańców w zakresie usług społecznych, m.in. kultury, służby zdrowia i dostosowanie do nich oferty instytucji,
- rozszerzenie katalogu specjalistycznych świadczeń medycznych,
- lobbing w zakresie zwiększenia obsługi komunikacyjnej gminy transportem zbiorowym,
- aktualizacja i tworzenie nowych miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego, uwzględniających możliwe do prowadzenia działalności,
- wspieranie gospodarstw rolnych poprzez informacje o dostępnych źródłach dofinansowania na rozwój lub szkoleniach,
- wspieranie tworzenia gospodarstw ekologicznych oraz promocja żywności ekologicznej, tradycyjnej, regionalnej,
- upowszechnianie szkolnictwa zawodowego poprzez m.in. promocję, podnoszenie kompetencji kadry nauczycielskiej oraz poprawę bazy szkolnej,
- upowszechnianie OZE wśród mieszkańców oraz w instytucjach gminnych
- pozyskiwanie finansowania zewnętrznego na rozwój OZE w gminie (w sferze publicznej oraz wsparcie dla mieszkańców i podmiotów prywatnych), termomodernizację budynków oraz wymianę źródeł ciepła,
- współpraca z instytucjami monitorującymi stan środowiska,
- dbałość o zieleń gminną,
- promowanie wśród mieszkańców małej retencji oraz gromadzenia wody opadowej,
- rozwój systemu selektywnej zbiórki odpadów (polegający na zwiększeniu poziomu recyklingu odpadów i przygotowania do ponownego użycia poprzez edukację z zakresu gospodarki odpadami),
- edukacja ekologiczna mieszkańców, w tym w zakresie selektywnej zbiórki odpadów,
- współpraca z Polskim Związkiem Wędkarskim w zakresie udostępniania zbiornika „Starorzecze”,
- współpraca z sąsiednimi gminami w zakresie promocji,
- współpraca z ZPKWŁ oraz Nadleśnictwami Żłoczew i Bełchatów w zakresie promocji terenów leśnych,
- wsparcie lokalnych stowarzyszeń w zakresie ich działań statutowych, przekładających się na promocję gminy,
- zwiększenie ilości treści dotyczących walorów gminy na stronie internetowej,
- stworzenie mapy gminy z oznaczonymi szlakami, atrakcjami i infrastrukturą turystyczną (i okołoturystyczną) oraz umożliwienie jej pobrania na smartfon,
- aktywniejsza współpraca z Lokalną Grupą Działania „Dolina rzeki Grabi” i wykorzystanie przygotowanych przez nią elementów promocyjnych.

Pozostałe planowane działania o charakterze inwestycyjny przeanalizowano, biorąc pod uwagę każdy z komponentów środowiska. Istotnym elementem, jest fakt, że do Strategii

zostały wpisane jedynie ogólne kierunki działań, nie natomiast konkretne zadania inwestycyjne, zatem w przeważającej większości nie mają one jeszcze sprecyzowanej lokalizacji, ani skali i dopiero na etapie projektowania, gdzie określone zostaną zarówno lokalizacja, jak i szczegółowy zakres i rozmiar prac, będzie możliwe jednoznaczne określenie ich oddziaływania na środowisko.

Ponadto w 2014 r. Gmina opracowała „Program usuwania i unieszkodliwiania wyrobów zawierających azbest na terenie Gminy Widawa”. Dla przedmiotowego dokumentu Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Łodzi oraz Państwowy Wojewódzki Inspektor Sanitarny w Łodzi zaaprobowali odstąpienie od strategicznej oceny oddziaływania na środowisko. W związku z powyższym nie odniesiono się szczegółowo do kwestii oddziaływania na środowisko, wynikającego z realizacji tego zadania.

- **Powierzchnia ziemi i gleba**

Kierunki rozwoju zaplanowane w Strategii nie powinny mieć bezpośredniego wpływu na glebę, ani poziom jej zanieczyszczenia, ponieważ wszystkie planowane zadania, jeżeli w ogóle będą w jakikolwiek sposób negatywnie oddziaływały na środowisko, będzie to oddziaływanie krótkotrwałe i ograniczy się jedynie do czasu, w którym będą prowadzone prace budowlane. Należy podkreślić, że wszystkie roboty budowlane, czy to związane z rozbudową kanalizacji, wodociągów, czy też z modernizacją i budową dróg i chodników będą odbywały się z należytą starannością, ograniczając do niezbędnego minimum poziom pylenia i emisji spalin z maszyn i pojazdów, wykorzystywanych podczas prac budowlanych. W celu niedopuszczenia do skażenia środowiska gruntowego i wodnego, tankowanie maszyn i urządzeń oraz ich serwisowanie i bieżące naprawy będą odbywać się na zabezpieczonym terenie. Ponadto prowadzenie prac budowlanych w sposób zorganizowany z zachowaniem porządku, w szczególności jeśli chodzi o miejsca magazynowania odpadów, zapobiegnie zanieczyszczeniu powierzchni ziemi.

- **Wody powierzchniowe i podziemne**

Podczas prowadzenia prac związanych z budową sieci kanalizacyjnej, sieci wodociągowej, czy gazyfikacji może zajść konieczność odwadniania wykopu. W takich przypadkach woda gruntowa zostanie odprowadzona przez odpompowanie do najbliższego cieków wodnych. Odpompowywanie będzie krótkotrwałe - odbywać się będzie tylko podczas układania rur i nie spowoduje trwałego obniżenia poziomu wód gruntowych, zatem nie wystąpi negatywne oddziaływanie na środowisko wodne. Biorąc pod uwagę charakter obszaru i jego pustynność, jak również duże zagrożenie powodziowe, podczas wszelkich prac, które mogłyby w jakikolwiek sposób oddziaływać negatywnie na stan wód powierzchniowych oraz podziemnych, zostaną wprowadzone procedury, które zminimalizują wpływ prowadzonych prac na stan i jakość wód. Realizacja planowanych przedsięwzięć w sposób bezpośredni przyczyni się do poprawy jakości wód, natomiast wszelkie negatywne działania będą miały charakter krótkotrwały i zakończą się z momentem zakończenia prac budowlanych. Ponadto budowa sieci kanalizacyjnej i podłączenie do niej posesji wyeliminuje konieczność eksploatacji zbiorników bezodpływowych i w efekcie rozwiązany zostanie problem nielegalnych zrzutów zanieczyszczonych ścieków z szamb bezpośrednio do wód, zmniejszając tym samym poziom ich zanieczyszczenia.

W związku z istniejącym dużym zagrożeniem powodziowym, jak również suszą i związanym z nią pustynnieniem, w Strategii ujęto również działania, które mają za zadanie ograniczyć skutki tych klęsk żywiołowych. Wśród takich przedsięwzięć należy wymienić budowę ujęcia wody, utrzymanie rowów melioracyjnych w dobrym stanie, jak również rozbudowę i oczyszczenie zbiornika wodnego zlokalizowanego w dolinie rzeki Widawka. W ramach planowanych działań są również takie zadania, które nie mają charakteru inwestycyjnego, jak lobbing w zakresie budowy na terenie gminy zbiorników retencyjnych, czy promowanie wśród mieszkańców małej retencji oraz gromadzenia wody opadowej. Wszystkie te planowane kierunki rozwoju mają za zadanie zminimalizować zagrożenie ww. klęskami żywiołowymi i przyczynić się do poprawy stanu wód w Gminie Widawa.

Obszar Gminy Widawa leży w dorzeczu rzeki Warty, będącej dorzeczem rzeki Odry. Zgodnie z Planem gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Odry, przyjętym rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 18 października 2016 r. w sprawie Planu gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Odry (Dz. U. poz. 1967), ocena wpływu na stan wód powierzchniowych rzecznych wiąże się z oceną ryzyka nieosiągnięcia celów środowiskowych. Wśród znaczących przyczyn nieosiągnięcia celów środowiskowych dla wód powierzchniowych zidentyfikowano rolnictwo, gospodarkę komunalną, przemysł, niską emisję, nierozpoznaną presję i hydromorfologię. Biorąc pod uwagę zapisy Strategii, planowane zadania w bardzo dużym stopniu przyczyniają się do zmniejszenia możliwości nieosiągnięcia celów środowiskowych. Działanie, polegające na rozbudowie sieci kanalizacyjnej w znaczący sposób przyczyni się do poprawy jakości gospodarki komunalnej gminy. Z kolei efektem takich działań jak m.in. termomodernizacja oraz wykorzystanie odnawialnych źródeł energii będzie zmniejszenia niskiej emisji. Poprzez wspieranie tworzenia gospodarstw ekologicznych oraz promocję żywności ekologicznej, tradycyjnej, regionalnej polepszeniu ulegnie poziom wiedzy społeczeństwa z zakresu rolnictwa, co pozytywnie wpłynie na stosowane praktyki.

Zgodnie z ww. Planem gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Odry w przypadku wód podziemnych stwierdzono, że w największym stopniu zagrożone są wody gruntowe, których zwierciadło występuje na głębokości mniejszej niż 5 m, znajdujące się w obrębie aglomeracji miejsko-przemysłowych oraz terenów rolniczych intensywnie użytkowanych. Jednak to intensywna działalność górnicza miała największy wpływ na ocenę wybranych JCWPd, jako zagrożonych nieosiągnięciem celów środowiskowych. Z uwagi na fakt, że na terenie Gminy Widawa nie występuje działalność górnicza, zagrożenie dla nieosiągnięcia celów środowiskowych dla wód podziemnych jest minimalne, dodatkowo działania zapisane w Strategii wspierające tworzenie gospodarstw ekologicznych oraz promocja żywności ekologicznej, tradycyjnej, regionalne mają za zadanie przyczynić się do poprawy wód gruntowych.

• Klimat i powietrze atmosferyczne

Negatywne oddziaływanie na powietrze atmosferyczne związane z realizacją zadań wpisanych do Strategii pojawić się może tylko na etapie prowadzenia prac budowlanych. Oddziaływanie to polegać może na zwiększonym zapyleniu w rejonie prowadzenia prac, emisji hałasu, emisji spalin ze sprzętu używanego podczas robót. Takie oddziaływanie jest nieuniknione w trakcie prowadzenia prac budowlanych, jednak odpowiednie prowadzenie tych prac – zarówno pod względem organizacyjnym, jak i technicznym np. poprzez

wykorzystywanie sprawnego, spełniającego normy sprzętu, czy prowadzenie okresowego zraszania, może w znacznym stopniu ograniczyć to negatywne oddziaływanie. Negatywne oddziaływanie podczas prowadzenia robót budowlanych będzie krótkotrwałe i może występować podczas realizacji wszystkich planowanych inwestycji. Zjawisko pylenia, czy wzmożonego hałasu wystąpi zarówno przy budowie dróg i chodników, rozbudowie kanalizacji, sieci wodociągowej, gazyfikacji, ale również przy wszelkiego rodzaju budowie, przebudowie, czy termomodernizacji, jednak oddziaływanie to będzie krótkotrwałe, a pozytywne efekty tych działań będą miały charakter długotrwały.

Modernizacja dróg i chodników wpłynie pozytywnie na płynność ruchu drogowego, a tym samym zmniejszy się poziom emisji spalin do atmosfery, jak również poziom hałasu, spowodowany złym stanem dróg. Termomodernizacja budynków, wymiana źródeł ciepła na ekologiczne, gazyfikacja, wymiana oświetlenia ulicznego na LED, jak również montaż instalacji fotowoltaicznych wpłynie w oczywisty sposób na poprawę jakości powietrza atmosferycznego oraz na zmniejszenie tzw. „niskiej emisji”. Pozytywnym efektem, jaki na powietrze atmosferyczne może mieć budowa kanalizacji sanitarnej, jest zmniejszenie uciążliwości zapachowej w wyniku wyeliminowania użytkowania zbiorników bezodpływowych na ścieki bytowe przy posesjach, a także wyeliminowanie uciążliwości zapachowej powodowanej przez nielegalne odprowadzanie ścieków z szamb do wód lub do ziemi.

W związku z przewidywanym krótkotrwałym oddziaływaniem planowanych inwestycji na środowisko, ograniczającym się jedynie do czasu prowadzenia robót budowlanych, przedsięwzięcia zapisane w Strategii nie będą miały negatywnego wpływu na zmianę klimatu, jednak działania skutkujące zmniejszeniem tzw. „niskiej emisji” m.in. termomodernizacja oraz wykorzystanie odnawialnych źródeł energii, w sposób pośredni przyczynią się do złagodzenia zmian związanych z ocieplaniem się klimatu.

• Różnorodność biologiczna, zwierzęta i rośliny

W zakresie ochrony zasobów przyrodniczych przewidziano realizację zadań związanych z pielęgnacją zieleni gminnej oraz rewitalizacją przestrzeni publicznych, obejmującą nowe nasadzenia. Nowe nasadzenia przyczynią się do zwiększenia powierzchni siedlisk gatunków roślin i zwierząt oraz bioróżnorodności na obszarze gminy.

Ponadto wszystkie prace, wynikające z kierunków zadań określonych w Strategii, które będą zlokalizowane w pobliżu siedlisk ptaków, będą prowadzone w terminach ustalonych w taki sposób, aby nie pokrywały się z ich sezonem lęgowym. Obecność ptaków na terenie objętym inwestycją wykaże przeprowadzona inwentaryzacja przyrodnicza. Inwentaryzacja przyrodnicza poprzedzi również inwestycje polegające na termomodernizacjach i modernizacjach budynków, budowie gazociągu, sieci kanalizacyjnej i wodociągowej, czy budowie dróg. Ewentualna konieczna do przeprowadzenia wycinka drzew, czy krzewów będzie uzgodniona z właściwym organem ochrony przyrody. Przed podjęciem prac związanych z termomodernizacją, w budynkach przeprowadzona zostanie inwentaryzacja pod kątem występowania siedlisk nietoperzy oraz ptaków. Podczas inwentaryzacji szczegółowej kontroli poddane zostaną miejsca najczęściej wykorzystywane przez zwierzęta – szczeliny, otwory i puste przestrzenie wewnątrz budynku i w elewacji. W przypadku potwierdzenia występowania zwierząt, ich kryjówki zostaną zabezpieczone w sposób umożliwiający ich opuszczenie i uniemożliwiający ponowne zasiedlenie (np. poprzez wykorzystanie odpowiednio zamontowanych siatek). Po zakończeniu prac odtworzone zostaną schronienia

tych zwierząt w postaci szczelin i otworów, bądź też zainstalowane zostaną skrzynki dobrane odpowiednio do gatunku zwierząt. Niezmiernie istotne jest także właściwe wyznaczenie terminów prac budowlanych z uwzględnieniem sezonu lęgowego tych zwierząt. W razie konieczności dokonane zostaną wymagane uzgodnienia z organem ochrony przyrody.

Część prowadzonych prac, takich jak budowa obiektów sportowych, budowa dróg i chodników, czy też rozbudowa kanalizacji, sieci wodociągowej, czy gazyfikacja, może mieć negatywne oddziaływanie na rośliny i zwierzęta, jednak wyłącznie w przypadku, gdy z uwagi na lokalizację inwestycji niezbędna będzie wycinka drzew i krzewów. W stosownych przypadkach na usunięcie drzew, czy krzewów będą uzyskiwane zezwolenia właściwego organu ochrony przyrody. Organ ochrony środowiska może uzależnić usunięcie drzew lub krzewów od wykonania nasadzeń zastępczych lub od przesadzenia tych roślin.

- **Krajobraz**

Zadania planowane w Strategii będą miały dosyć istotny wpływ na krajobraz, jednak pomijając prowadzone prace budowlane i związane z nimi chaos oraz przebywanie maszyn i pojazdów na obszarze budowy, co będzie miało krótkotrwały charakter, wpływ ten będzie jak najbardziej pozytywny i długotrwały. Większość planowanych przedsięwzięć w sposób bezpośredni lub pośredni ma na celu poprawę istniejącego krajobrazu, czy to poprzez remont zniszczonych dróg, czy też poprzez rewitalizację przestrzeni publicznych oraz dbałość o zieleni gminną. Do poprawy krajobrazu, jak również w celu promowania walorów krajobrazowych Gminy Widawa, zaplanowano zadania, polegające na tworzeniu – przy współpracy z Nadleśnictwami Bełchatów i Łęczew - infrastruktury sprzyjającej udostępnianiu lasów, kreowaniu lokalnych atrakcji oraz wytyczaniu szlaków turystycznych (w szczególności rowerowych) we współpracy z sąsiednimi gminami oraz Lokalną Grupą Działania „Dolina rzeki Grabi”, jak również tworzeniu małej infrastruktury, jak wiaty, ławki, kosze na odpady, drogowskazy.

- **Ludzie**

Zgodnie z macierzą oddziaływań Strategii Rozwoju Gminy Widawa na lata 2021-2028 wszystkie planowane kierunki rozwoju będą miały pozytywne oddziaływanie na ludzi. Negatywne oddziaływanie będzie krótkotrwałe i związane jedynie z niedogodnościami podczas prowadzonych prac budowlanych, czy remontowych i nie będzie miało wpływu na stan zdrowia ludzi. Wskazane w Strategii działania mają na celu poprawę warunków życia wszystkich mieszkańców Gminy Widawa poprzez zwiększenie komfortu ich życia dzięki rozbudowie kanalizacji, wodociągów, gazyfikacji, czy remoncie dróg i chodników. Planowane inwestycje wpłyną również na poprawę stanu środowiska (poprzez m.in. poprawę jakości wód w wyniku uporządkowania gospodarki wodno-ściekowej, uporządkowanie gospodarki odpadami – usunięcie wyrobów zawierających azbest, zmniejszenie niskiej emisji), a tym samym na poprawę stanu zdrowia ludzi.

- **Dobra materialne i zabytki**

Większość planowanych prac będzie miała raczej neutralny wpływ na dobra materialne i zabytki. Jedynie prace dotyczące remontu lub termomodernizacji istniejących budynków

wpłyną na te właśnie budynki pozytywnie. Z uwagi na fakt, iż Strategia zawiera zasadniczo ogólne kierunki działań, a nie konkretne przedsięwzięcia, nie jest znana lokalizacja większości inwestycji i na tym etapie nie można ocenić, czy realizacja zadań dotyczyć będzie w jakimś stopniu obiektów zabytkowych. Ocena taka będzie możliwa dopiero przy opracowaniu szczegółowego projektu każdego z przedsięwzięć. Jedynie dla zadań realizowanych w mieście Widawa można już teraz mówić o tym, że odbywać się one będą na terenie objętym ochroną konserwatorską, ze względu na fakt, iż cały układ urbanistyczny tej miejscowości (pochodzący z XIV w.) stanowi zabytek.

Dla zadań realizowanych w miejscowości Widawa, a dla pozostałych przedsięwzięć – w przypadku, gdy na etapie projektowania okaże się, że dane przedsięwzięcie odbywać się będzie w pobliżu zabytkowego obiektu lub samo przedsięwzięcie realizowane będzie w zabytkowym obiekcie - przed rozpoczęciem prac budowlanych dokonane zostaną wymagane uzgodnienia z organami ochrony zabytków. Podczas realizacji inwestycji, dotyczących obiektów zabytkowych odpowiednia organizacja prac i właściwy nadzór nad nimi, w szczególności pod kątem dochowania warunków uzgodnień z organem ochrony zabytków, zminimalizuje negatywne oddziaływanie na cenne kulturowe obiekty. Na tym etapie można stwierdzić, że zadanie polegające na modernizacji Gminnego Targowiska w Widawie nie będzie dotyczyć, ani odbywać się w pobliżu obiektu zabytkowego.

- **Oddziaływanie na obszary Natura 2000 i inne formy ochrony przyrody**

Jak już wskazano we wcześniejszej części przedmiotowej prognozy na terenie Gminy Widawa występuje wiele form ochrony przyrody. Wśród nich należy wymienić Obszar Natura 2000 „Grabia”, rezerwat przyrody „Winnica”, rezerwat przyrody „Korzeń”, Park Krajobrazowy Międzyrzecza Warty i Widawki, Obszar Chronionego Krajobrazu Doliny Widawki, pomnik przyrody (dąb szypułkowy w zabytkowym parku w Ligocie), użytki ekologiczne (w tym odcinek rzeki Grabi od miejscowości Łęg Widawski do Jamborka w gminie Dobroń; roślinność torfowiskowa i błotna oraz fragment torfowiska niskiego w Kolonii Ochle; bagno Winnica w Wielkiej Wsi; Góra Charlawa w Wielkiej Wsi), Zespół przyrodniczo-krajobrazowy Dolina Grabi.

W związku z tym, że zakres Strategii jest ogólny i nie określa konkretnych lokalizacji, zakresu, skali oraz planowanego terminu realizacji poszczególnych przedsięwzięć, ocena oddziaływania ustaleń Strategii na środowisko, jego stan, ochronę różnorodności biologicznej, w tym gatunki i siedliska chronione w ramach obszaru Natura 2000, zawarta w przedmiotowej prognozie, jest ogólna, gdyż na tym etapie trudno ocenić, jaki będzie zakres i skala realizowanych inwestycji.

Na tym etapie można określić, że jakiekolwiek negatywne oddziaływanie, jakie mogłoby pojawić się w związku z realizacją zadań wpisanych do strategii, dotyczyć będzie jedynie etapu prowadzenia prac budowlanych. Będzie ono zatem krótkotrwałe i zaniknie wraz z zakończeniem tych prac. W przypadku prowadzenia prac budowlanych w pobliżu występujących form ochrony przyrody, dokonane zostaną niezbędne uzgodnienia z właściwym organem ochrony przyrody.

9. Prawdopodobieństwo wystąpienia oddziaływań skumulowanych lub transgranicznych.

Oddziaływania na środowisko przedsięwzięć wpisanych do Strategii będą mieć zasięg lokalny. Biorąc pod uwagę powyższe oraz z uwagi na odległość od granicy (po ok. 360 km od granicy z Niemcami, Białorusią, Ukrainą oraz 220-250 km od granicy ze Słowacją i Czechami), nie przewiduje się oddziaływań transgranicznych. W większości przypadków jakiegokolwiek niekorzystne oddziaływanie na środowisko może pojawić się jedynie na etapie prowadzenia prac budowlanych. Oddziaływanie to jednak będzie krótkotrwałe i ustanie wraz z zakończeniem prac. Strategia nie przewiduje realizacji inwestycji, które na etapie eksploatacji będą źródłem nowych, uciążliwych i znacznych emisji do środowiska.

Ze względu na skalę i rodzaj zaplanowanych działań nie przewiduje się oddziaływania skumulowanego.

10. Zmiany stanu środowiska w przypadku braku realizacji projektowanego dokumentu.

Strategia Rozwoju Gminy Widawa na lata 2021-2028 zakłada realizację 2 celów strategicznych: 1. Stworzenie w gminie dobrych warunków do życia i gospodarowania z poszanowaniem środowiska oraz 2. Wysoka jakość środowiska przyrodniczego i jego wykorzystanie do rozwoju gminy. Zarówno cele operacyjne, jak i wszystkie kierunki rozwoju wyznaczone w ramach ww. celów strategicznych skierowane są przede wszystkim na poprawę stanu środowiska. Brak realizacji któregośkolwiek z założonych działań w sposób bezpośredni lub pośredni wpłynie na pogorszenie stanu środowiska, jak również na obniżenie standardu życia mieszkańców gminy, w związku ze zwiększającym się poziomem emisji zanieczyszczeń do powietrza, wód oraz gleby.

Brak rozbudowy sieci kanalizacyjnej spowoduje wzrost ilości odprowadzanych ścieków bytowych do wód oraz do gleby, co negatywnie wpłynie na jakość wód powierzchniowych i podziemnych, jak również na poziom zanieczyszczenia gleby, a w konsekwencji również na bioróżnorodność, rośliny i zwierzęta.

Zaniechanie działań związanych z gazyfikacją gminy, z przebudową obiektów użyteczności publicznej, termomodernizacją i wykorzystaniem odnawialnych źródeł energii przyczyni się do większej emisji spalin i pyłów, a w konsekwencji wpłynie na znaczne pogorszenie stanu powietrza atmosferycznego i wzrost niskiej emisji.

Równie ważnym planowanym działaniem inwestycyjnym jest modernizacja dróg i chodników. Brak realizacji tego zadania wpłynie na zwiększenie emisji spalin do powietrza atmosferycznego, jak również na wzrost poziomu hałasu, ponieważ w Gminie Widawa, w związku z utrudnionym dostępem do komunikacji zbiorowej, większość mieszkańców przemieszcza się, korzystając z prywatnych środków transportu, których z roku na rok w każdym gospodarstwie domowym przybywa.

Brak realizacji działań związanych z promowaniem ekologicznego rolnictwa, przydomowych oczyszczalni ścieków, czy też selektywnej zbiórki odpadów przyczyni się do pogorszenia stanu środowiska, ponieważ brak świadomości społeczeństwa jest często jedną z głównych przyczyn pogarszania się stanu środowiska.

Bardzo istotnymi planowanymi działaniami są te, które wpłyną na ograniczenie lub spowolnienie zjawiska pustoszczenia oraz zminimalizują zagrożenie powodziowe. Wśród tych przedsięwzięć należy wymienić budowę ujęcia wody, utrzymanie rowów melioracyjnych w dobrym stanie, jak również rozbudowę i oczyszczenie zbiornika wodnego zlokalizowanego w dolinie rzeki Widawka. W ramach planowanych działań są również takie zadania, które nie

mają charakteru inwestycyjnego, jak lobbing w zakresie budowy na terenie gminy zbiorników retencyjnych, czy promowanie wśród mieszkańców małej retencji oraz gromadzenia wody opadowej. Wszystkie te planowane kierunki rozwoju mają za zadanie zminimalizować zagrożenie ww. klęskami żywiołowymi i przyczynić się do poprawy stanu wód w Gminie Widawa.

Reasumując, brak realizacji zadań zapisanych w Strategii przyniesie przede wszystkim negatywne skutki, zarówno dla środowiska, jak i dla mieszkańców Gminy Widawa, którzy stanowią nieodłączną część tego środowiska.

11. Rozwiązania alternatywne do rozwiązań zawartych w Strategii

Cele i kierunki rozwoju zapisane w Strategii Rozwoju Gminy Widawa na lata 2021-2028 zostały sformułowane w oparciu o lokalne uwarunkowania, wynikające z zasobów oraz niedoborów występujących na terenie gminy Widawa. Cele te oraz wynikające z nich działania, zostały określone przez społeczność zamieszkującą Gminę Widawa i odpowiadają jej potrzebom z uwzględnieniem przepisów prawa lokalnego, krajowego i międzynarodowego.

Należy podkreślić, że zapisy Strategii są dość ogólne, a więc większość planowanych inwestycji nie ma sprecyzowanej lokalizacji, ani skali, a ich poziom realizacji w dużym stopniu zależy będzie od sytuacji finansowej gminy oraz od ilości pozyskanych środków zewnętrznych. W takiej sytuacji ciężko jest o wypracowanie rozwiązań alternatywnych, ponieważ w większości planowanych inwestycji, ich realizacja wynika z kiepskiego stanu, dotychczas istniejącej infrastruktury (np. modernizacja i termomodernizacja budynków użyteczności publicznej, modernizacja dróg). Budowa nowej infrastruktury w postaci m.in. rozbudowy kanalizacji i wodociągów przyczyni się natomiast do poprawy jakości środowiska, a ich lokalizacja będzie podyktowana potrzebami społeczności oraz zabudową mieszkaniową.

Na obszarze gminy Widawa zlokalizowanych jest kilka obszarów ochrony przyrody, w tym Natura 2000. Przeprowadzona w przedmiotowej prognozie ocena oddziaływania na środowisko dla planowanych przedsięwzięć wskazuje, że nie będą one oddziaływały negatywnie na środowisko w sposób długotrwały, czy skumulowany, a ich oddziaływanie będzie krótkotrwałe i będzie związane jedynie z okresem prowadzenia robót budowlanych. W związku z tym, że większość planowanych działań będzie miała pozytywny wpływ na środowisko, w tym przede wszystkim na jakość powietrza atmosferycznego, wód powierzchniowych i podziemnych oraz gleb, szukanie dla nich rozwiązań alternatywnych jest bezcelowe.

12. Rozwiązania mające na celu zapobieganie, ograniczanie lub kompensację przyrodniczą negatywnych oddziaływań na środowisko, mogących być rezultatem realizacji Strategii, w szczególności na cele i przedmiot ochrony obszaru Natura 2000 oraz integralność tego obszaru.

Jak wynika z przeprowadzonej w prognozie oceny oddziaływania na środowisko, negatywne oddziaływanie planowanych przedsięwzięć ogranicza się jedynie do momentu prowadzenia prac budowlanych i to na tym etapie najważniejsze jest, żeby to oddziaływanie w możliwie najwyższym stopniu zminimalizować. Wszystkie prace budowlane w ramach

planowanych inwestycji będą prowadzone w sposób efektywny tak, aby ich ewentualne negatywne oddziaływanie było możliwie krótkotrwałe. Jeżeli planowane przedsięwzięcia będą zlokalizowane na obszarze Natura 2000, przy prowadzeniu prac budowlanych zostaną wdrożone szczególne środki ostrożności, jednak niezależnie od lokalizacji danego przedsięwzięcia (nawet jeśli będzie to obszar inny niż Natura 2000) zostaną wykorzystane wszystkie dostępne narzędzia, które pozwolą na maksymalne ograniczanie i zapobieganie negatywnemu oddziaływaniu na środowisko.

W celu ograniczenia negatywnego oddziaływania na powietrze atmosferyczne w miejscach pylenia będzie stosowane okresowe zraszanie fragmentów gruntów i dróg, po których będą poruszały się pojazdy i maszyny budowlane. Ponadto obszary, na których będą prowadzone roboty budowlane, zostaną odgradzone od pozostałej części obszaru, żeby ograniczyć obszar oddziaływania do niezbędnego minimum. W celu zmniejszenia emisji spalin, jak również w celu ograniczenia poziomu hałasu, sprzęt, pojazdy i maszyny budowlane będą sprawne technicznie i będą spełniały wszelkie normy dla środowiska.

W celu niedopuszczenia do skażenia środowiska gruntowego i wodnego, tankowanie maszyn i urządzeń oraz ich serwisowanie i bieżące naprawy będą odbywać się na zabezpieczonym terenie. Ponadto prowadzenie prac budowlanych w sposób zorganizowany z zachowaniem porządku, w szczególności jeśli chodzi o miejsca magazynowania odpadów, zapobiegnie zanieczyszczeniu powierzchni ziemi.

W miejscach, gdzie prace budowlane będą prowadzone w pobliżu drzew i krzewów, zostaną one odpowiednio zabezpieczone, a prace prowadzone w obrębie ich systemu korzeniowego będą prowadzone z najwyższą starannością (w razie potrzeby przy użyciu sprzętu manualnego), aby wyeliminować możliwość uszkodzeń, będących przyczyną obumarcia roślin. Ponadto wszystkie prace, które będą zlokalizowane w pobliżu siedlisk ptaków, będą prowadzone w terminach ustalonych w taki sposób, aby nie pokrywały się z ich sezonem lęgowym. Obecność ptaków na terenie objętym inwestycją wykaże przeprowadzona inwentaryzacja przyrodnicza. Inwentaryzacja przyrodnicza poprzedzi również inwestycje polegające na termomodernizacjach i modernizacjach budynków, budowie gazociągu, sieci kanalizacyjnej i wodociągowej, czy budowie dróg. Ewentualna konieczna do przeprowadzenia wycinka drzew, czy krzewów będzie uzgodniona z właściwym organem ochrony przyrody. Przed podjęciem prac związanych z termomodernizacją w budynkach przeprowadzona zostanie inwentaryzacja pod kątem występowania siedlisk nietoperzy oraz ptaków. Podczas inwentaryzacji szczegółowej kontroli poddane zostaną miejsca najczęściej wykorzystywane przez zwierzęta – szczeliny, otwory i puste przestrzenie wewnątrz budynku i w elewacji. W przypadku potwierdzenia występowania zwierząt, ich kryjówki zostaną zabezpieczone w sposób umożliwiający ich opuszczenie i uniemożliwiający ponowne zasiedlenie (np. poprzez wykorzystanie odpowiednio zamontowanych siatek). Po zakończeniu prac odtworzone zostaną schronienia tych zwierząt w postaci szczelin i otworów, bądź też zainstalowane zostaną skrzynki dobrane odpowiednio do gatunku zwierząt.

Dodatkowo dla przedsięwzięć, zaliczanych do mogących potencjalnie znacząco oddziaływać na środowisko, przed uzyskaniem pozwolenia na budowę istnieje obowiązek uzyskania decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach zgody na realizację przedsięwzięcia. W przedmiotowej decyzji organ właściwy do jej wydania określi działania mające na celu zapobieganie bądź minimalizację negatywnego wpływu na środowisko w fazie budowy jak i eksploatacji.

13. Propozycje dotyczące przewidywanych metod analizy skutków realizacji postanowień projektowanego dokumentu oraz częstotliwości jej przeprowadzania.

Z uwagi na długi okres, dla którego sporządzana jest Strategia Rozwoju Gminy Widawa, niezwykle istotnym elementem jest dokonywanie jej monitoringu oraz ewaluacji. Z uwagi na to, że wdrażaniem zapisów dokumentu zajmować się będą różne komórki organizacyjne Urzędu Gminy oraz jednostki organizacyjne, w celu prowadzenia monitoringu zostanie stworzony sprawny system sprawozdawczości. Urząd Gminy oraz jego jednostki organizacyjne prowadzą sprawozdawczość roczną, w związku z czym monitoring Strategii będzie odbywał się corocznie. Raport z realizacji Strategii będzie stanowił element raportu o stanie gminy, który jednostki samorządu terytorialnego są zobowiązane przygotowywać co rok. W celu ułatwienia prowadzenia monitoringu realizacji Strategii, dla każdego celu operacyjnego Strategii sformułowano wskaźniki jego realizacji.

1.1 Rozbudowa i modernizacja infrastruktury technicznej

WSKAŹNIKI:

- długość wyremontowanych dróg [km],
- długość powstałych chodników [km],
- długość wybudowanej sieci kanalizacyjnej [km],
- długość wybudowanej/zmodernizowanej sieci wodociągowej [km],
- liczba utworzonych miejsc parkingowych [szt.].

1.2 Wysoka jakość infrastruktury społecznej

WSKAŹNIKI:

- liczba nowych/zmodernizowanych obiektów sportowo-rekreacyjnych [szt.],
- liczba obiektów przystosowanych do pełnienia nowej funkcji [szt.],
- liczba uczniów korzystających z nowej/zmodernizowanej infrastruktury edukacyjnej, z uwzględnieniem szkoły branżowej [os.],
- liczba uczniów korzystających z dodatkowych zajęć edukacyjnych [os.],
- wysokość pozyskanych zewnętrznych źródeł finansowania [zł].

1.3 Wspieranie działalności gospodarczej i rolniczej na terenie gminy

WSKAŹNIKI:

- liczba informacji o szkoleniach/źródłach dofinansowań itp. na rzecz rolników [szt.],
- powierzchnia gminy pokryta mpzp [%].

2.1 Dbłość o środowisko naturalne

WSKAŹNIKI:

- liczba obiektów gminnych, w których wykorzystuje się OZE [szt.],
- ilość usuniętego/unieszkodliwionego azbestu [t],
- osiągnięty poziom recyklingu [%].

2.2 Rozbudowa infrastruktury turystycznej

WSKAŹNIKI:

- liczba miejsc służących turystyce [szt.],
- liczba nowo wytyczonych/ zmodernizowanych szlaków turystycznych na terenie gminy [km].

2.3 Promocja walorów gminy

WSKAŹNIK:

- liczba instytucji i podmiotów, z którymi gmina podjęła współpracę w zakresie promocji jej walorów [szt.].

Ewaluacja Strategii zostanie dokonana w połowie okresu jej realizacji (tj. do końca pierwszego półrocza 2025 r.), a następnie po zakończeniu ostatniego roku jej obowiązywania. Do przeprowadzenia analiz będzie wykorzystywany, poza informacjami z jednostek gminnych, system statystyki publicznej w postaci Banku Danych Lokalnych GUS. W przypadku braku postępu, wynikającego z analizy wskaźników, raport z ewaluacji może objąć rekomendację wprowadzenia zmian do Strategii w postaci m.in. nowych celów strategicznych, czy kierunków działania lub modyfikacji istniejących zapisów. W przypadku konieczności wprowadzenia takich zmian, Rada Gminy będzie podejmowała uchwałę, zmieniającą Strategię Rozwoju.

14. Streszczenie w języku niespecjalistycznym.

Prognoza oddziaływania na środowisko jest dokumentem sporządzanym w celu oceny wpływu na środowisko skutków realizacji postanowień Strategii. Obowiązek jej sporządzenia wynika z zapisów ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (t.j. Dz.U. z 2020 r., poz. 283 z późn. zm.).

Strategia Rozwoju Gminy Widawa na lata 2021-2028 jest dokumentem opracowanym dla gminy Widawa, nakreślającym kierunki działań zmierzających do usunięcia głównych problemów oraz utrzymania lub poprawy obecnej sytuacji społecznej i gospodarczej. Dokument precyzuje 2 główne cele strategiczne: 1. *Stworzenie w gminie dobrych warunków do życia i gospodarowania z poszanowaniem środowiska*; 2. *Wysoka jakość środowiska przyrodniczego i jego wykorzystanie do rozwoju gminy*. Do celów strategicznych przyporządkowano cele operacyjne, w ramach których wyodrębnione zostały kierunki rozwoju. W przedmiotowym dokumencie nie ujęto konkretnych inwestycji czy projektów społecznych, aby zachować większą elastyczność działań gminy i innych podmiotów realizujących Strategię.

Część z ww. kierunków rozwoju ma charakter nieinwestycyjny, zatem nie będą w żaden sposób negatywnie oddziaływały na środowisko. Biorąc pod uwagę obecny stan wiedzy na temat planowanych działań inwestycyjnych (tzn. nie znając ich lokalizacji, ani rozmiaru) przewiduje się, że żadne z zamierzonych przedsięwzięć nie zaliczy się do przedsięwzięć mogących zawsze znacząco oddziaływać na środowisko, określonych w rozporządzeniu Rady Ministrów z dnia 10 września 2019 r. w sprawie przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko (Dz. U. poz. 1839). Przedsięwzięciami mogącymi potencjalnie znacząco oddziaływać na środowisko mogą być, w przypadku m.in. przekroczenia określonych w ww. rozporządzeniu progów, zadania takie jak: przebudowa i modernizacja dróg na terenie gminy, rozbudowa sieci kanalizacyjnej i wodociągowej, budowa ujęcia wody, budowa

parkingów, budowa obiektów sportowych, czy gazyfikacja gminy. Z uwagi na ogólny charakter Strategii, która dla większości przedsięwzięć nie określa ich konkretnej lokalizacji, ani wielkości, na obecnym etapie nie ma możliwości jednoznacznego określenia ich oddziaływania na środowisko. Dopiero na etapie projektowania, gdzie określone zostaną zarówno lokalizacja, jak i szczegółowy zakres i rozmiar prac, możliwe będzie dokonanie klasyfikacji każdego przedsięwzięcia wg kryteriów ww. rozporządzenia. W stosunku do tych przedsięwzięć, dla których zachodzić będzie obowiązek uzyskania decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach zgody na realizację przedsięwzięcia, zostanie przeprowadzona stosowna procedura zakończona wydaniem przedmiotowej decyzji.

Jak wynika z przeprowadzonej w prognozie oceny oddziaływania na wszystkie elementy środowiska (na powierzchnię gleb i ziemi, wody powierzchniowe i podziemne, klimat i powietrze atmosferyczne, różnorodność biologiczną, krajobraz, ludzi, zwierzęta, rośliny, zabytki i dobra materialne), negatywne oddziaływanie planowanych przedsięwzięć ograniczy się jedynie do momentu prowadzenia prac budowlanych. Oddziaływania te w postaci pylenia, wzmożonego hałasu, emisji spalin i generowania odpadów będą miały jednak krótkotrwałe oddziaływanie, które ustanie po zakończeniu wszystkich prac.

Realizacja zadań przewidzianych w Strategii w znaczący sposób wpłynie na poprawę warunków życia wszystkich mieszkańców gminy Widawa, jak również na poprawę jakości środowiska. Dzięki rozbudowie systemu kanalizacji oraz promowaniu i wspieraniu mieszkańców w budowie przydomowych oczyszczalni ścieków w znaczący sposób zostanie ograniczony nielegalny zrzut ścieków, a tym samym poprawie ulegnie stan jakości gleby, wód powierzchniowych i podziemnych. Działania, polegające na gazyfikacji gminy, termomodernizacji budynków, promowaniu i wykorzystaniu odnawialnych źródeł energii, wymianie kotłów ciepła na ekologiczne, wpłyną na zmniejszenie tzw. „niskiej emisji”. Modernizacja i budowa dróg i chodników wpłynie nie tylko na poprawę komfortu jazdy mieszkańców, ale również na zmniejszenie emisji spalin do atmosfery oraz na ograniczeniu poziomu hałasu.

Z uwagi na długi okres, dla którego sporządzana jest Strategia, w celu efektywnego osiągania założonych celów, niezwykle istotnym elementem jest dokonywanie jej monitoringu, który odbywać się będzie w systemie rocznego raportowania. Ponadto w połowie okresu realizacji Strategii (tj. do końca pierwszego półrocza 2025 r.), jak również po zakończeniu ostatniego roku jej obowiązywania zostanie dokonana jej ewaluacja.

15. Literatura.

1. Strategia Rozwoju Gminy Widawa na lata 2021-2028,
2. Program ochrony środowiska dla Gminy Widawa na lata 2018 – 2021 z perspektywą na lata 2122 – 2025,
3. Strategia rozwoju Gminy Widawa na lata 2016 -2020,
4. Program Ochrony Środowiska Powiatu Łaskiego na lata 2016-2019 perspektywą do roku 2023,
5. Prognoza oceny oddziaływania na środowisko Strategii Rozwoju Powiatu Łaskiego 2022,
6. <http://www.wuoz-lodz.pl>,
7. Raport o stanie środowiska w województwie łódzkim w 2015 r.,
8. Raport o stanie środowiska w województwie łódzkim w 2016 r.,

9. Raport o stanie środowiska w województwie łódzkim w 2017 r.,
10. Plan gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Odry, przyjęty rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 18 października 2016 r. w sprawie Planu gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Odry (Dz. U. z 2016 r., poz. 1967).

16. Załączniki.

Załącznik nr 1 Macierz oddziaływań Strategii Rozwoju Gminy Widawa na lata 2021-2028

Załącznik nr 2 Oświadczenie autora